

AKKRUM, DE HERVORMDE KERK.

Geschiedenis en exterieur.

De huidige kerk werd gebouwd in 1759. De eerste steen werd gelegd op 13 maart en op 28 oktober werd de kerk ingewijd door Ds. Regnerus Braarda met een preek naar aanleiding van Haggaï 2 - 10. De oude middeleeuwse kerk was op 15 november 1758 op afbraak verkocht.

In 1966/1967 is de kerk gerestaureerd en dat gebeurde opnieuw in 1999 / 2000. De toren is eigendom van de burgerlijke gemeente en is omstreeks 1600 gebouwd. In 1837 kreeg de toren een nieuwe spits. Boven de ingang van de toren een gedenksteen met opschrift: "Den 26 mei 1882 werd de eerste steen voor dezen toren gelegd door den Kerkvoogd J.O. Tjitzes, kerkvoogden waren W. Terpstra, S.T. Dijkstra, J.O. Tjitzes". In 1880 is de situatie van de toren slecht, de spits wordt afgenomen en een schuin dak wordt geplaatst. In 1882 komt er een nieuwe toren, 33 meter hoog. De toren is in 1974/1975 gerestaureerd. In de toren twee klokken, de kleine, nu op het kerkhof, is vanwege een barst vervangen door een klok uit een kerk in Den Haag.

Op de koorsluiting een bijzondere windwijzer: een meerman.

De muurvlakken zijn door lisenen in vier velden verdeeld en de koorsluiting is driezijdig. De noordingang wordt niet meer gebruikt. Daarboven een gedenksteen met opschrift: "Augustinus Lycklema à Nijeholt oud 17 jaar heeft den eerste steen gelegd van deese kerk op den 13 maart 1759".

Interieur.

In de kerk een eenvoudige preekstoel met toogpanelen met versiering met bladeren en druiventrossen. onder de lezenaar een geelkoperen steun en aan de preekstoel een fraaie geelkoperen doopbekkenhouder met doopbekken. Een herenbank tegen de zuidmuur, eerste kwart 17de eeuw met gesneden ruggeschot waarin 8 wapens op 4 oude panelen die misschien tot een oudere bank hebben behoord, gemaakt in de periode 1615 - 1635 in opdracht van Hessel Jetzes van Sminia. De wapens behoorden aanzijn grootouders en aan de ouders van zijn eerste en tweede vrouw.

Vier gebrandschilderde glazen met wapens (er waren er 8) door Thomas en Tjalling Gonggrijp uit Sneek daterende 1762 / 1763 en geschonken door prins Willem V, de Heeren Rekenmeesters, de Heeren 's Hofs van Friesland en de leden des Gerechts en de kerkvoogdij. De glazen zijn gerestaureerd door J. Haasdijk te Huizum in 1941 maar in werkelijkheid zijn het replica's: de originele restanten bevinden zich in het Fries Museum. Voor de laatste restauratie was het meubilair centraal opgesteld rnet looppaden langs de muren, nu staat het meubilair haaks tegen de muren opgesteld met een looppad in het midden.

In het middenpad en achter in de kerk zerken, o.a. van Hessel van Sminia en Fock van Buma, Wyts Galema en Lenardt Huyghis, Tijaardt van Andringa. De pei is het schot dat de voorkerk en de preekkerk scheidt. Tijdens de restauratie werden de openingen in de bovenzijde en de originele kleuren ontdekt: één en ander is teruggebracht (de deur in palissander imitatie). op de pei paneelimitaties in blauw- en beige/geeltinten. De orgelgalerij heeft een eiken borstwering en gemarmerde kolommen. De lambrisering is in licht eiken houtimitatie geschilderd.

Orgel.

Het eerste orgel is gebouwd door J.A. Hillebrandt in 1819 voor f 3000,00. Dit orgel is verkocht aan de strafinrichting in Veenhuizen. Het huidige orgel is in 1856 gebouwd door P. van Oeckelen en nadien niet fundamenteel gewijzigd. Eind vijftiger jaren is de vorige eeuw is het orgel in gebroken wit geschilderd. Tijdens de laatste restauratie is het orgel weer geschilderd in palissander imitatie, het snijwerk wit met goud afgezet. Behalve de windvoorziening is het orgel niet gerestaureerd. Het orgel draagt een adelaar (kenmerkend voor Van Oeckelen orgels), muziekinstrumenten en twee engelen. Er is een loos rugpositief waarachter de speeltafel. Dispositie:

Hoofdwerk C-f'

Bourdon 16 vt
Prestant 8 vt
Holpijp 8 vt
Nachthoorn 4 vt
Octaaf 4vt
Cornet 4 st
Fluit 2vt
Mixtuur 3-4 st b/d
Trompet 8 vt b/d

Aangehangen pedaal C-d'

Gehalveerde klavierkoppeling

Afsluiter hoofdwerk - bovenwerk

Evacuant

Tremulant

Bovenwerk C-fl'

Fluit Douce 8 vt
Salicionaal 8 vt
Viola diGamba 8 vt
Octaaf 4 vt
Fluit 4 vt
Fluit 2 vt
Vox Humana 8 vt

M. Postma
2004

Literatuur:

Restauratiearchief Architectenbureau Kijlstra en Brouwer BNA , Beetsterzwaag.